

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

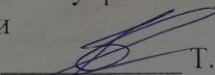
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА МІСЦЕВЕ
САМОВРЯДУВАННЯ»**

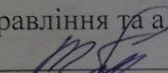
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	28 Публічне управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	281 Публічне управління та адміністрування
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Регіональна політика та місцеве самоврядування. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Розробник С.П.Поліщук. Біла Церква: БНАУ, 2024.

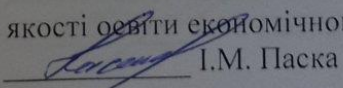
Розробник: С.П.Поліщук, кандидат екон. наук, доцент.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
(Протокол № 20 від 03.07.2024 р.)

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
д-р екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»
канд. екон. наук, доцент В.І. Панасюк

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету
(Протокол № 7 від 09.07.2024 р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти економічного факультету
д-р екон. наук, професор І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	4
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ»	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	6
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
6.1. Лекції	7
6.2. Практичні заняття	9
6.3. Самостійна робота	11
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань	11
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	13
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	13
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	16
12 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	16

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024–2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Регіональна політика та місцеве самоврядування» для денної форми навчання виділено всього 150 академічних годин (5 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 56 години (лекції – 28, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 94 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Загальна кількість академічних годин – 150		4-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Лекції</i>	
		28 год	6 год
		<i>Практичні</i>	
		28 год	6 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		94 год	108 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення дисципліни «Регіональна політика та місцеве самоврядування» є набуття студентом знань, умінь і навичок щодо політики регіонального розвитку та місцевого самоврядування, шляхів її реалізації у процесі планування, прогнозування, вироблення, здійснення, забезпечення системності державної політики.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Регіональна політика та місцеве самоврядування» базується на знаннях таких дисциплін, як «Основи публічного управління», вивчених на 2-му курсі; «Публічна політика», «Планування і прогнозування в публічному секторі», «Комунікативний менеджмент», вивчених на 3-му курсі.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідно до ОП	Результати навчання з дисципліни
ПРН 01 Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства	РН 01.1. знати загальну термінологію в системі місцевого самоврядування та політики регіонального розвитку РН 01.2. розуміти принципи, цілі державної регіональної політики та політики регіонального розвитку; процес становлення та розвиток місцевого самоврядування
ПРН 04 Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування	РН 04.1. знати структуру та особливості функціонування основних інститутів регіонального розвитку та самостійно інтерпретувати основні теорії та принципи, що лежать в основі політики регіонального розвитку та місцевого самоврядування
ПРН 05 Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування	РН 05.1. уміти узгоджувати комплекс принципів, цілей та методів відповідно до критеріїв політики регіонального розвитку РН 05.2 вміти аналізувати процеси становлення місцевого самоврядування та його елементів, шляхи та методи удосконалення структури органів місцевого самоврядування, політико-правові проблеми управління регіонами і населеними пунктами та приймати відповідні управлінські рішення
ПРН 06. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування	РН 06.1 знати нормативно-правову базу щодо формування та реалізації політики регіонального розвитку та місцевого самоврядування; світового досвіду реформ у сфері регіонального розвитку
ПРН 08. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.	РН 08.1. уміння аналізувати компетенції різних рівнів управління та організувати скоординовану роботу при вирішенні конкретних проблем регіонального розвитку, вміння проектувати спільні узгоджені рішення щодо регіонального та місцевого розвитку
ПРН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування	РН 12.1. здатність розуміти засади функціонування інституцій публічної влади в системі багаторівневого управління регіональним розвитком задля забезпечення реалізації державної політики на регіональному та місцевому рівнях РН 12.2. співпраця між органами державної влади та місцевого самоврядування; залучення недержавних структур до участі у забезпеченні програм регіонального розвитку. РН 12.3. вміння та навички щодо забезпечення збалансування інтересів самоврядування та державної влади на місцевому рівні в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду
РН 14 Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов	РН 14.01. вміти формулювати практичні рекомендації органам державної влади і місцевого самоврядування з урахуванням змін та впливу зовнішнього середовища; визначати місце регіонального управління та місцевого самоврядування у загальній системі держуправління

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ»

Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи регіональної політики та системи місцевого самоврядування в Україні.

Тема 1. Теоретичні засади розвитку регіональної політики в Україні.

Тема 2. Місцеве самоврядування як складова публічного управління.

Тема 3. Конституційно-правові засади регіональної політики та місцевого самоврядування в Україні.

Тема 4. Інституційне забезпечення формування та реалізації регіонального та місцевого розвитку.

Змістовий модуль 2. Соціально-економічний розвиток регіонів, зближення моделей регіонального розвитку України та ЄС.

Тема 1. Адміністративно-територіальний устрій України.

Тема 2. Формування та реалізація державної регіональної політики.

Тема 3. Організаційна основа місцевого самоврядування.

Тема 4. Взаємодія органів влади, управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у формуванні ефективної політики.

Тема 5. Система макроекономічних показників, що характеризують розвиток регіону.

Тема 6. Досвід країн світу з питань регіонального розвитку та організації місцевого самоврядування.

Тема 7. Регіональні проблеми в Україні.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	інд	СРС		л	п	інд	СРС
<i>Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи регіональної політики та системи місцевого самоврядування в Україні</i>										
Тема 1.1	10	2	2		6	11	0,5	0,5		10
Тема 1.2	10	2	2		6	11	0,5	0,5		10
Тема 1.3.	12	4	2		6	10,5	0,5			10
Тема 1.4.	14	2	4		8	10,5	0,5	1		10
<i>Разом за ЗМ 1</i>	46	10	10		26	60	2	2		40
<i>Змістовий модуль 2. Соціально-економічний розвиток регіонів, зближення моделей регіонального розвитку України та ЄС</i>										
Тема 2.1	14	2	2		10	8,5	0,5			8
Тема 2.2	14	2	4		8	11	0,5	0,5		10
Тема 2.3	16	4	2		10	11	0,5	0,5		10
Тема 2.4	14	2	2		10	9,5	0,5	1		8
Тема 2.5	14	2	2		10	11,5	0,5	1		10
Тема 2.6	16	2	4		10	11	1			10
Тема 2.7	16	4	2		10	13,5	0,5	1		12
<i>Разом за ЗМ 2</i>	104	18	18		68	90	4	4		68
Всього годин	150	28	28		94	150	6	6		138

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовний модуль 1. Організаційно-правові основи регіональної політики та системи місцевого самоврядування в Україні	
Тема 1. Теоретичні засади розвитку регіональної політики в Україні Зміст понять «регіон», «регіональний розвиток», «регіональна політика», «менеджмент регіонального розвитку». Сутність, цілі та завдання державної регіональної політики. Принципи державної регіональної політики. Різновиди регіональної політики. Закономірності регіонального розвитку. Теоретичні засади регіонального управління. Основні теорії регіонального управління.	2
Тема 2. Місцеве самоврядування як складова публічного управління Поняття, принципи та особливості місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного управління. Функції місцевого самоврядування. Сучасні муніципальні концепції. Періодизація розвитку місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування як публічна влада територіального колективу на самостійне вирішення питань місцевого значення. Автономність місцевого самоврядування по відношенню до державної влади	2
Тема 3. Конституційно-правові засади регіональної політики та місцевого самоврядування в Україні Нормативно-правове забезпечення державної регіональної політики. Конституційне закріплення місцевого самоврядування в Україні. Система законодавчо-правових актів, що визначають функціонування місцевого самоврядування. Повноваження місцевого самоврядування. Власні і делеговані повноваження місцевого самоврядування. Функції місцевого самоврядування. Організаційно-правова, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування.	4
Тема 4. Інституційне забезпечення формування та реалізації регіонального та місцевого розвитку Суб'єкти формування державної регіональної політики в Україні. Інституційне забезпечення реалізації державної політики на регіональному рівні. Використання нових інституційних інструментів у системі публічної служби. Залучення недержавних структур до участі у забезпеченні програм регіонального розвитку. Регіональне управління та місцеве самоврядування в територіальній організації влади. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії. Централізація та децентралізація влади. Органи місцевого самоврядування первинного і вторинного рівня. Система повноважень місцевого самоврядування. Система форм здійснення місцевого самоврядування. Форми безпосередньої та представницької демократії у здійсненні місцевого самоврядування.	4
Разом за змістовний модуль 1	10
Змістовий модуль 2. Соціально-економічний розвиток регіонів, зближення моделей регіонального розвитку України та ЄС	
Тема. 1. Адміністративно-територіальний устрій України Адміністративно - територіальний устрій України: засади та особливості, сучасний стан та перспективи розвитку. Територіальна організація влади як система. Поняття та суть адміністративно-територіальної одиниці: складові елементи та їх взаємодія, ознаки.	2
Тема 2. Формування та реалізація державної регіональної політики	2

<p>Зміст програмування та прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів. Етапи створення програм (стратегій) регіонального розвитку. Документи, що визначають державну регіональну політику: Державна стратегія регіонального розвитку України; план заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України; регіональні стратегії розвитку; плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку; інвестиційні програми (проекти), спрямовані на розвиток регіонів. Структура стратегії регіонального розвитку. Показники економічного та соціального розвитку. Методи прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів.</p>	
<p>Тема 3. Організаційна основа місцевого самоврядування Система місцевого самоврядування. Територіальна громада як елемент системи місцевого самоврядування. Поняття територіальної громади. Види територіальних громад. Функції і повноваження територіальних громад. Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад. Добровільне об'єднання територіальних громад. Створення, принципи, суб'єкти, основні умови, порядок, державна підтримка добровільного об'єднання територіальних громад. Спроможна територіальна громада. "Розумне зростання" в об'єднаних територіальних громадах. Механізми підвищення спроможності територіальних громад на засадах їх об'єднання та налагодження співробітництва між ними. Засади й механізми ефективного функціонування системи місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад. Виконавчі органи місцевого самоврядування в Україні. Виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті ради порядок формування і структура.</p>	2
<p>Тема 4. Взаємодія органів влади, управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у формуванні ефективної політики Взаємодія органів державної влади, регіонального управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у забезпеченні реалізації програм регіонального розвитку. Взаємодія центральних і місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування при формуванні єдиного простору в Україні та її регіональні особливості. Регіональні особливості політичного менеджменту. Співробітництво територіальних громад.</p>	2
<p>Тема 5. Система макроекономічних показників, що характеризують розвиток регіону Основні види показників регіонального розвитку та їх значення при аналізі розвитку регіону в цілому. Показники обсягу регіонального виробництва. Показники динаміки та пропорцій регіонального виробництва. Основні показники ефективності діяльності суб'єктів регіонального регулювання. Показники економічного зростання та розвитку потенціалу регіональних потужностей та можливостей. Ресурсна сфера регіону. Інфраструктура регіону. Виробничо-економічний комплекс регіону.</p>	2
<p>Тема 6. Досвід країн світу з питань регіонального розвитку та організації місцевого самоврядування Поняття Єврорегіон. Пріоритети регіональної політики ЄС. Інститути, що забезпечують регіональний розвиток. Асамблея Європейських Регіонів (АЄР); Асоціація Європейських Прикордонних Регіонів; Асоціація Європейських Регіонів; Економічна комісія ООН для Європи (ЕКЄ); Європейська економічна комісія; Європейська асоціація агентств регіонального розвитку (EURADA); Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР, European Regional Fund); Європейські співтовариства; Комітет регіонів ЄС; Конгрес місцевих та регіональних влад Європи (КМРВС); Міжрегіональне економічне співробітництво країн ЄС; Наднаціональна регіональна політика Європейського союзу. Нормативна база. Декларація щодо регіоналізму в Європі; Європейська декларація прав міст; Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами та владами; Європейська хартія міст; Європейська</p>	4

хартія про місцеве самоврядування. Програми розвитку регіону. Ініціативні регіональні програми ЄС; Програми регіонального розвитку INTERREG; Програми транскордонного співробітництва PHARE CBC, TACIS CBC, CREDO.	
Тема 7. Регіональна політика України: проблеми та перспективи Екологічні проблеми регіонального розвитку. Проблеми регіональної диференціації рівнів забруднення території України. Поняття про економічні проблеми регіонального розвитку, нерівномірності економічного розвитку регіонів України. Соціально-демографічні проблеми регіонального розвитку. Європейські практики інклюзії в територіальному розвитку. Економічні інструменти політики сталого розвитку в країнах ЄС: досвід для України. Стратегія збалансованого територіального розвитку в країнах ЄС. Зелені фінанси.	2
Разом за змістовий модуль 2	18
Всього	28

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема і зміст заняття	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні засади розвитку регіональної політики в Україні Зміст понять «регіон», «регіональний розвиток», «регіональна політика», «менеджмент регіонального розвитку». Сутність, цілі та завдання державної регіональної політики. Зміст понять «регіон», «регіональний менеджмент», «регіональний розвиток». Сутність регіональної економічної політики. Сутність регіональної соціальної, екологічної, науково-технічної, гуманітарної, демографічної політики.	2
Тема 2. Місцеве самоврядування як складова публічного управління Місцеве самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного управління. Система місцевого самоврядування. Сучасні муніципальні концепції. Періодизація розвитку місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування як публічна влада територіального колективу на самостійне вирішення питань місцевого значення. Автономність місцевого самоврядування по відношенню до державної влади	2
Тема 3. Конституційно-правові засади регіональної політики та місцевого самоврядування в Україні Закон України «Про Концепцію державної регіональної політики». Закон України „Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”. Закон України «Про засади державної регіональної політики». Закон України «Про місцеве самоврядування». Закон України «Про місцеві державні адміністрації». Закон України «Бюджетний кодекс України».	2
Тема 4. Інституційне забезпечення формування та реалізації регіонального та місцевого розвитку Інституційне забезпечення реалізації державної політики на регіональному рівні. Використання нових інституційних інструментів у системі публічної служби. Залучення недержавних структур до участі у забезпеченні програм регіонального розвитку. Централізація та децентралізація влади. Органи місцевого самоврядування первинного і вторинного рівня Система повноважень місцевого самоврядування. Система форм здійснення місцевого самоврядування.	4
Тема 5. Адміністративно-територіальний устрій України Мета адміністративно-територіальної реформи. Модель адміністративно-територіальної реформи в Україні. Сучасна урядова модель адміністративно-	2

територіальної реформи в Україні. Зміст децентралізації влади в Україні. Аналіз закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад». Зміст проекту Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади).	
Тема 6. Формування та реалізація державної регіональної політики Студентам пропонується розглянути стратегії соціально-економічного розвитку регіону України (на вибір). Студент має проаналізувати обсяг стратегії, розробників стратегії, зміст, ступінь охоплення усіх складових економічного, соціального, екологічного розвитку регіону, аналіз складових економіки, населення, блоку природних умов і ресурсів у розрізі районів області, методичку розробки стратегій розвитку регіону, районний аспект.	2
Тема 7. Організаційна основа місцевого самоврядування Система місцевого самоврядування. Територіальна громада як елемент системи місцевого самоврядування. Добровільне об'єднання територіальних громад. Створення, принципи, суб'єкти, основні умови, порядок, державна підтримка добровільного об'єднання територіальних громад. Спроможна територіальна громада. "Розумне зростання" в об'єднаних територіальних громадах. Механізми підвищення спроможності територіальних громад на засадах їх об'єднання та налагодження співробітництва між ними. Виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті ради порядок формування і структура.	4
Тема 8. Взаємодія органів влади, управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у формуванні ефективної політики Взаємодія органів державної влади, регіонального управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у забезпеченні реалізації програм регіонального розвитку. Взаємодія центральних і місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування при формуванні єдиного простору в Україні та її регіональні особливості. Регіональні особливості політичного менеджменту. Співробітництво територіальних громад.	2
Тема 9. Система макроекономічних показників, що характеризують розвиток регіону Основні види показників регіонального розвитку та їх значення при аналізі розвитку регіону в цілому. Показники динаміки та пропорцій регіонального виробництва. Основні показники ефективності діяльності суб'єктів регіонального розвитку. Показники економічного зростання та розвитку потенціалу регіональних потужностей та можливостей. Ресурсна сфера регіону. Інфраструктура регіону. Виробничо-економічний комплекс регіону.	2
Тема 10. Досвід країн світу з питань регіонального розвитку та організації місцевого самоврядування Інститути, що забезпечують регіональний розвиток. Нормативна база. Програми розвитку регіону. Ініціативні регіональні програми ЄС; Програми регіонального розвитку INTERREG; Програми транскордонного співробітництва PHARE CBC, TACIS CBC, CREDO. Наслідки регіональної політики та політики зближення ЄС. Особливості регіональної політики у США. Регіональна політика у Канаді, Японії, Німеччині, Франції, Італії, Великобританії, Австралії.	4
Тема 11. Регіональні проблеми в Україні Суспільно-географічна характеристика адміністративного регіону України, його економічні, соціальні, екологічні проблеми та шляхи їх вирішення. Проблеми нерівномірності соціального розвитку регіонів України. Регіональні проблеми безробіття в Україні. Регіональні проблеми забезпеченості закладами соціальної інфраструктури в Україні. Екологічні проблеми України: рейтинг регіонів	2
Всього	28

САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні засади розвитку регіональної політики в Україні	6
Тема 2. Місцеве самоврядування як складова публічного управління	6
Тема 3. Конституційно-правові засади регіональної політики та місцевого самоврядування в Україні	6
Тема 4. Інституційне забезпечення формування та реалізації регіонального та місцевого розвитку	8
Тема. 5. Адміністративно-територіальний устрій України	10
Тема 6. Формування та реалізація державної регіональної політики	8
Тема 7. Організаційна основа місцевого самоврядування	10
Тема 8. Взаємодія органів влади, управління, місцевого самоврядування та самоорганізації населення у формуванні ефективної політики	10
Тема 9. Система макроекономічних показників, що характеризують розвиток регіону	10
Тема 10. Досвід країн світу з питань регіонального розвитку та організації місцевого самоврядування	10
Тема 11. Екологічні наслідки бойових дій у регіонах України	10
Разом	94

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально спрямований розвиток їх здібностей, навчально-дослідну роботу і творчу діяльність. Індивідуальні завдання виконуються під керівництвом викладача у поза аудиторний час. У відповідності з інноваційними технологіями навчання різноманітністю індивідуальних занять є індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ).

Індивідуальна робота студентів може включати: участь у роботі студентського наукового гуртка "Публічне управління та адміністрування", студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах; публікація статей та тез доповідей; написання доповідей на задані викладачем теми та їх презентація; анотація прочитаної додаткової літератури; переклад іноземних текстів, аналіз практичних даних із визначеної викладачем тем.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі з урахуванням власних інтересів за попереднім узгодженням з викладачем.

Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи здійснює викладач.

За індивідуальну роботу студент має можливість отримати максимально 10 балів.

Орієнтовні індивідуальні навчально-дослідні завдання.

1. Сформулюйте одну із локальних проблем політичного, соціально-економічного, іншого характеру, у розв'язанні якої Ви брали б участь як керівник (член робочої групи, фахівець певного підрозділу органів державного управління або органів місцевого самоврядування). Визначте одну з проблем місцевого розвитку, наприклад, у сфері ЖКГ, охорони здоров'я, екології, транспортної інфраструктури тощо, з якою Ви найбільш часто стикалися як пересічний громадянин.

Всебічно проаналізуйте проблему та запропонуйте управлінське рішення щодо її розв'язання.

Рекомендації по структурі формування висновків самостійного дослідження:

- Формулювання проблеми.
- Передумови (причини) виникнення проблеми.
- Цільові групи (перелік зацікавлених у розв'язанні проблеми сторін з боку влади / бізнесу / громади).
- Гострота проблеми (ступінь впливу на життєдіяльність громади або окремих груп населення села / селища / району / міста (району в місті) / регіону), актуальність і своєчасність її розв'язання.
- Досвід розв'язання проблеми (діяльність органів влади та управління щодо подолання її негативних проявів).
- Визначення шляхів розв'язання проблеми (перелік можливих варіантів із зазначенням особливостей (прийнятності) кожного з них).
- Обґрунтування вибору найбільш прийняттого варіанту, формулювання управлінського рішення.
- Очікувані результати (які позитивні короткострокові та довгострокові наслідки для громади / органів влади та управління / бізнесу надасть розв'язання проблеми саме пропонованим Вами шляхом).

2. Здобувач вищої освіти самостійно визначає об'єкт дослідження (об'єктом дослідження при виконанні ІНДЗ є система регіонального та місцевого самоврядування, розвиток територіальної громади села, селища або міста, район, область, інша територіальна одиниця). Досліджуючи розвиток та функціонування вибраного об'єкта дослідження, здобувач має виконати ІНДЗ за наступними етапами:

- Навести характеристику регіону, територіальної громади – об'єкта дослідження.
- Охарактеризувати систему місцевого самоврядування територіальної громади, структуру представницького органу, організаційну структуру виконавчого органу ради.
- Проаналізувати регіональні, місцеві програми, концепції, стратегії, локальні нормативно-правові акти, які є інструментом реалізації повноважень органів

місцевого самоврядування й відображають стратегічні пріоритети та цілі розвитку регіону, територіальної громади.

- Оцінити взаємодію органів місцевого самоврядування з громадськими та державними інституціями, підприємницькими структурами у системі публічного управління розвитком територіальної громади.
- Підготувати аналітичну записку та розробити проект управлінського рішення, в якому обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення механізмів реалізації повноважень органів місцевого самоврядування в сфері соціально-економічного розвитку територіальної громади із залученням потенціалу громадських інституцій і підприємницьких структур.

Оформлення індивідуальних завдань здійснюється відповідно до вимог вищої школи.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання: розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу; пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу; бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять; ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки), лекції-візуалізації, проблемні лекції.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням та аналізом ситуаційних завдань – індивідуальних та в групах; ділових ігор.

Навчання супроводжується також опрацюванням нормативної, навчальної літератури, даних інших Інтернет-ресурсів, періодичних видань.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі. Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних та самостійних завдань.

Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота). Контроль здійснюється за трьома складовими: лекційною (теоретичною), практичною та самостійною роботою.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту, включаючи результати поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль має на меті оцінити роботу студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, практичні роботи) та відображає навчальні досягнення студентів в освоєнні матеріалу дисципліни. Його інструментами є опитування, виступи на практичних роботах, дискусії, обговорення і поточне експрес-тестування.

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії. Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані ситуаційні завдання, командні роботи, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій. Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю:

- виконання індивідуальної роботи;
- виконання контрольних робіт.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої

	освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

Критерії оцінки знань студента за рейтинговою системою

За шкалою ECTS	За національною шкалою		За шкалою університету (в балах)
	іспит	залік	
A	відмінно	зараховано	90-100
B	добре		82-89
C			75-81
D			64-74
E	задовільно		60-63
FX	незадовільно	незараховано	35-59
F			1-34

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point; навчально-методичне забезпечення; навчальні матеріали в системі Moodle.

Технічні засоби: ПК; проектор.

Комунікаційні он-лайн технології: WordCloud, Zoom, Viber, Messenger, e-mail, Telegram.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Шевченко С. О. Глобалізація, євроінтеграція та сталий розвиток : навч. посіб. / С. О. Шевченко, Н. С. Сидоренко, Н. А. Липовська. – Дніпро : ДДУВС, 2023. 344 с
2. Бенчмаркінг доброго урядування: практичний посібник/ За заг. ред. А. Гука. Київ: Юстон, 2018. 60 с.
3. Європейська регіональна політика: підручник / за ред. Крисоватого А. та Ліщинського І. – Тернопіль: ВПЦ "Економічна думка ЗУНУ", 2020. 236 с. URL: <http://surl.li/kzolf>
4. Інституціоналізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика: монографія / А.С. Даниленко, П.І. Юхименко, Т.В. Сокольська та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора, академіка НААН України Даниленка А.С. К.: Центр учбової літератури, 2018. 320 с.
5. Критерії ефективних організаційних структур виконавчих органів місцевого самоврядування України: аналітична записка. Київ: Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), 2019.
6. Лелеченко А.П., Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К.: 2017. 110 с.
7. Мазярчук В., Стадник М. Міжнародний досвід середньострокового планування: уроки для України. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. 2017. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/FEAO_Sered_budget_planning_A5_05_web-2.pdf
8. Мельничук А. П'ять років формування нового базового рівня АТУ: успіхи та проблеми реформи в Україні. Аналітична записка. Київ, 2020. Громадський простір: вебсайт. URL: <https://www.prostir.ua/?library=pyat-rokiv-formuvannya-novoho-bazovoho-rivnya-atuuspihy-ta-problemy-reformy-v-ukrajini> (дата звернення: 04.08.2020)
9. Місцевий економічний розвиток і місцева демократія: діалоги зі стейкхолдерами: Путівник для лідерів громад / Упорядник С. Панцир. К.: Юстон, 2020. 128 с.
10. Публічне адміністрування : навч. посіб. / А. С. Даниленко та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., академіка НААН України Даниленка А. С., д-ра

екон. наук, проф. Юхименка П. І., д-ра екон. наук, доц. Сокольської Т. В.
Київ : Центр учбової літератури, 2019. 288 с.

Додаткова література

1. Врублевський О.С. «Співробітництво територіальних громад» (бібліотечка місцевого самоврядування). Видання друге. К.: ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2018. 56 с.
2. Закон України: «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII, редакція діє з 16.04.2017. Законодавство України. Платформа LIGA: ZAKON. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T150157.html
3. Законодавство України. Платформа LIGA: ZAKON. 28.08.2018. 10 с. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR140333.html
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97. Редакція від 18.03.2021, підстава - [1258-IX](#) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України "Про засади державної регіональної політики" від 5.02.2015 № 156-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.90.
6. Корнієвський О.А., Пеліванова Н.І. Постмайданні практики самоорганізації громадян України у вирішенні питань місцевого значення. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. Травень 2018 р. 16 с. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/3095/>
7. Поліщук С.П. Публічне управління та адміністрування в контексті соціально-економічного розвитку села / А.С. Даниленко, Т.В. Сокольська, С.П. Поліщук // Економіка та управління АПК. Біла Церква, 2017. № 2. С. 5–11.
8. Поліщук С. П. Роль публічного управління у розвитку транскордонного співробітництва України. / Т.В. Сокольська, С.П. Поліщук // Аспекти публічного управління. 2018. № 5. С. 24-33.
9. Поліщук С.П. Державно-приватне партнерство як інструмент публічної політики в умовах децентралізації влади в Україні./ Сокольська Т., Панасюк В., Поліщук С., Осипенко Б./ Аспекти публічного управління. Дніпро, 2020. Т. 8. № 6. С. 192-204.
10. Поліщук С. П. Формування регіональних інноваційних екосистем в Україні в умовах європейської інтеграції. / Т.В. Сокольська, С.П. Поліщук // Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні : матер. XIII Міжнар. бізнес-форуму, м. Київ, 22 листоп. 2020. С. 198-201.
11. Поліщук С. П. Ефективне нове публічне управління та децентралізація як умови стійкого розвитку сільських територій. / Т.В. Сокольська, С.П. Поліщук // Публічне управління XXI століття: синтез науки і практики: зб. тез XIX міжнар. наук. конгресу, 19 квіт. 2019 р. Харків : ХарPI НАДУ «Магістр», 2019. С.154-157.
12. Поліщук С.П. Роль публічного управління у розвитку транскордонного співробітництва України / Т.В. Сокольська, С.П. Поліщук //Аспекти публічного управління. – Дніпропетровськ, 2018. № 5. С. 24-33

13. Федоренко В.Л., Чернеженко О.М. Конституційні моделі місцевого самоврядування у державах-учасницях ЄС, Швейцарії та Україні: монографія; за ред. В.Л.Федоренка.Київ: Видавництво Ліра. К, 2017. 288 с.
14. План для Ukraine Facility 2024-2027 рр. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf>
15. Арбузова Т.В., Поліщук С.П. Партнерство бізнесу і місцевих громад як засіб реалізації соціальних та екологічних ініціатив. Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 28 листоп. 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. 298 с. С. 127-131.
16. Білик О.В., Поліщук С.П. Стратегічні орієнтири розвитку регіональної конкурентоспроможності. Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку, підприємництва та торгівлі, менеджменту, публічного управління в Україні та світі. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 26 жовтня 2023 р.). Біла Церква: БНАУ, 2023.
https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_econom_26.10.23.pdf
17. Поліщук С.П., Арбузова Т.В. Актуальні інструменти реалізації державної екологічної політики країн європейського союзу: досвід для України. Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20 лют. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової. Київ: Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2024. 294 с. (С.227-230)

Інформаційні ресурси (рекомендовані сайти)

1. Асоціація агенцій регіонального розвитку. України. URL: <http://www.narda.org.ua>.
2. Асоціація міст України. URL: <http://www.auc.org.ua>.
3. Британський проект стратегічного планування міського розвитку. URL: <http://www.planning.detr.gov.uk>.
4. Інші органи виконавчої влади (міністерства, місцеві державні адміністрації). URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog>
5. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Всеукраїнської Асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України». URL: <http://www.auc.org.ua/>.
7. Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства. URL: <http://www.csi.org.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства регіональної політики, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://minregion.gov.ua>.
9. Реформа децентралізації влади в Україні – Децентралізація влади URL: <http://decentralization.gov.ua>
10. Gromada.info. Портал об'єднаних громад України. URL: <https://gromada.info/>
11. <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13263>

12. <http://law.karazin.ua/Evropeyski-standarti-mistsevogo-samovryaduvannya-ta-regionalna-politika-Es>
13. <https://kremenets.te.gov.ua/diyalnist/ekonomika/ministerstvo-rozvytku-hromad-prezentovala-rezultaty-roboty-ta-plany-na-2024-rik-shchodo-rehionalnoi-polityky-ta-detsentralizatsii>
14. https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/PP2.1.2.33_Sylabus.pdf